

Dvidešimt trejų metų poetą, kultūros leidinio darbuotoją Vainių BAKĄ klausiamo, kaip Lietuvą su jos skauduliais ir viltimis mato Nepriklausomoje Lietuvoje užaugę žmonės?

- Vos tau gimus, Lietuvos Nepriklausomybės pradžioje buvo itin garsiai kalbama apie tautinę mokyklą. Pats ne taip seniai atsisveikinai su mokyklos suolu, tad vargu ar šiandien nuo tavosios abitūros ji spėjo labai pasikeisti. Galėtum savąją mokyklą pavadinti tautine?

- Tikrai ne. Žinoma, pamokų metu labai dažnai skambėjo žodžiai: „Tėvynė“, „pilietinis sąmoningumas“, „laisvė“, tačiau tai tebuvo tuščia retorika. Niekas nepasivargino šiuos skambius žodžius pripildyti turinio, kad augantiems žmonėms tie terminai taptų jų būties dalimi, o ne lozungais į orą. Apskritai, žvelgdamas į mokyklą iš perspektyvos, pasigendu kažki kokių jungiamosios grandies tarp žinių, kurios moksleiviams indoktrinuojamos ir tų žinių prasmės tų moksleivių gyvenime. Šiuolaikinė mokykla vaikus, deja, rengia tik egzaminams, ne gyvenimui.

Savojo sąlyčio su tautos šakni-

SU ŽALGIRIU – UŽ LIETUVĄ!

Specialus dienraščio „Respublika“ priedas

Sauliaus Venckaus nuot.

Karta, išaugusi „briuselinuose“ kopūstuose

Be abejo, mums, žmonėms kartos, savo kailiu patyrusios sovietų jungą, vėliau - visas gyvybines galias mobilizuojančią išsivadavimo ekstazę, dar vėliau - Nepriklausomybės pradžioje švytėjusį tautos pakilimo laikotarpį, sunku žvelgti į dabarties Lietuvą nelyginant su ankstesnėmis patirtimis. Galbūt tai - it tamsinto stiklo akiniai, blukinantys mums gyvenimo spalvas?

mis ieškoti, pasaulėjautą ir vertybių sistemą susidėlioti teko pačiam. Formuojančiais veiksniais, gairėmis čia tegali būti šeima ir perskaitytos knygos. Man pasisekė - mano močiutė Michalina buvo „smetoninis“, patriotiškai angažuotas žmogus, su meile ir pasididžiavimu man pasakojusi apie Lietuvos praeitį, dainavusi liaudies dainas... Galbūt todėl būdamas ketverių metų į klausimą „Kas tu toks?“ visuomet atsakydavau: „Lietuvis“. Ne žmogus, ne berniukas, ne Vainius, o būtent - lietuvis. Suprantat?

- Na, tarp formuojančiųjų veiksmių šalia šeimos, mokyklos ir knygų neišvengiamai turėtume minėti ir televiziją - juk, nori to ar nenori, ji vis tiek į tam tikras temas kreipia mūsų mintis, tokiu būdu vieniems dalykams suteikdama didesnę svarbą nei kitiems, tarp eilučių „pasiūlydama“ ir požiūrį į tuos dalykus, sėkmingų bei siektinų asmenybių portretus... Ką manai apie lietuviškų televizijų produkcijos kokybę?

- Pramoginę savo misiją, manau, televizija atlieka gan neblogai. Žinoma, nesakau, kad esu didelis lėkštų šou gerbėjas, tačiau pramoginio spektro pasirinkimas yra toks platus, kad savo skoniui kiekvienas šį tą gali surasti. Pavyzdžiui, per

LRT neseniai prasidėjo „Auksinis balsas“. Na, tikrai ten dainuoja nemaža profesionalių ir talentingų žmonių...

O štai su kita - visuomenės informavimo misija - kur kas liūdniau. Apskritai į tai, kas rodoma, pažvelgus analitiškai, tampa akivaizdu, kad vietoj informavimo misijos televizijos mėgina imtis formavimo misijos, ne tiek skelbdamos informaciją, kiek ją interpretuodamos, tarsi stengdamosi kurti visuomeninį požiūrį į vienokius ar kitokius reiškinius. Ne paslaptis - viso pasaulio televizijos užsiima ir visuomenės formavimu. Tačiau skirtumas tas, kad išmintingos valstybės tą televizijų funkciją panaudoja valstybės tikslams (pavyzdžiui, siekiant diegti moralę, patriotizmą, vienyti visuomenės nuomonę vienais ar kitais klausimais), o mūsųose - tiesiog siekiant aštresnių emocijų.

Daugelis žmonių dėl šių priežasčių apskritai išjungė televizorius, bet aš nemanau, kad jie - teisingi. Žiūrint televiziją įdėmiai ir kritiškai, analizuojant ne laidų siužetus, o tendencijas ir pasekmes, iš televizijos netgi labai daug galima sužinoti apie Lietuvą, apie psichologinę jos būklę, apie televizijos paskleistus mąstymo šablonus - apie tokius dalykus, apie kuriuos televizijos eteryje apskritai net nekalba-

ma. Tačiau viena - labai svarbu - negalima televizoriaus žiūrėti neskaitytantiems knygų. Tai - pavojinga.

- Sakoma, kad kiekvienos valstybės aukščiausia savirealizacijos išraiška - kultūra. Kaip tau, jaunam žmogui, regisi - kultūra yra Lietuvos prioritetas?

- Kultūra, man atrodo, toks nenusipėjamas padaras, kad nežinia, kokiais veiksmais valstybė gali jai padėti, kokiais kenkti. Antai sakoma, kad tikrą meną gali kurti tik laisvas žmogus. Bet tikrovė man kalba ką kita - nuostabių kūrinių, nuostabių genijų buvo radęsi visose represinėse, totalitaristinėse valstybėse. Kas žino, gal kaip tik nepalanki kultūrai vystytis dirva sutelkia opozicijos jėgas, protestą, ryžtą nepasiduoti ir taip išlaisvina žmogų, subrandina jį kaip kūrėją.

O dėl bendrojo valstybės kultūros lygio - manau, nėra visuomenių, kurioms bendras šalies kultūrinis lygis kaip „ant lėkštutės“ atvertų Dantės „Dieviškosios komedijos“ kontekstus, Gėtės „Faustą“, ar J. Brodskio poezijos gelmių slėpinius. Manau, tik kiekvienam asmeninėmis pastangomis lemta link jų prasibrauti.

- Na, jei paminėjai Dantę, turime pasikalbėti ir apie dvasios ganytojų mums rodomas gaires, jų formuojamąjį poveikį jaunam žmogui. Kokį pažymį rašytum Lietuvos dvasininkijai?

- Sudėtinga su tais pažymių rašymais ir su tokiois abstrakčiomis apibrėžtimis kaip „dvasininkija“, „intelektualai“... Tokiose platumose pasiklysta manasis protas. Geriau pakalbėkime apie konkrečias asmenybes - taip, tarp jaunimo dvasių ir protą auginančių asmenybių esama ir dvasininkų. Pavyzdžiui, kunigas Ričardas Doveika. Jo pasisakymus galime sekti visur - pamoksluose, spaudoje, televizijoje (net ir komerciniuose kanaluose) - ir labai plačiu visuomeniškai aktualių temų spektru: šeimos koncepcija, abortai, jaunimo dvasingumas, tautiško samprata... Ši asmenybė man labai imponuoja, kaip, beje, ir kunigas brolis Julius Sasnauskas, neskirstantis visuomenės į intelektualus ir tamsuolius, dvasingus ir rambius - jis kalba visiems, kalba apie dalykus, kurie yra (turi būti) esminiai visai žmonijai.

- Puiku, kai šiais autoritetų erozijos laikais jaunas žmogus randa sau konkrečių asmenybių, vertų įsiklausyti, pasimokyti, į jas lygiuotis. Gal pažertum tuomet ir vertų į autoritetus pasauliečių pavardžių?

- Drąsiai prie minėtųjų šauklių pridėčiau filosofus Arūną Sverdiolą, Arvydą Šliogerį, Vytautą Radžvilą, mokslininką Kęstutį Nastopką... Iš žurnalistikos - minėtinas Algimantas Čekuolis, kuris man imponuoja savuoju profesionalumu, erudicija, gebėjimu atrinkti, įdomiai pateikti informaciją... Iš menininkų - poetai Aidas Marčėnas, Donaldas Kajokas... Na, o už profesorę Viktoriją Dajotyte apskritai turėtume dėkoti likimui ir vadinti ją visos šių dienų kultūros bei humanizmo vėliavneše...

- Taip vardijant ima net rasti vilties.

- Be abejo. Esu kupinas vilčių ir dėl savosios kartos, ir dėl Lietuvos ateities. Pastebiu ryškią nubudimo tendenciją tarp savosios kartos žmonių - jų dėmesio jau nepavilioja vartotojiškumą skatinančios verslovių akcijos, hollywoodiniai blizgučiai, gyvenimo paviršius - jaunoji karta ilgisi tvirtos vertybių hierarchijos, sąžiningo santykio su savimi ir pasauliu, savojo mentaliteto, savosios autentikos, savųjų šaknų.

- Skamba gražiai, tik man panašiau, kad tavoji karta tų šaknų ir autentikos ieško Airijoje.

- Niekomet nesmerčiau išvažiavusiųjų dėl mokslų ar genamų skurdo. Šventai tikiu - jie sugrįš. Ir sugrįš kitokie. Su platesniu požiūriu, naudingomis patirtimis, igydomis žiniomis, svetur išidėmėtomis veiksmingomis metodikomis... Būtent jie, manau, neleis Lietuvai sustoti - bus akstinas žingsniuoti drauge su laiku.

Mano kartos pagrindinė problema ir uždavinys ateičiai, manau, ne emigracija, o būtinybė susidoroti su protą sumaišiusia „tolerancijos“ ideologija. Paradoksalu, bet šiandien, mėgindamas kliautis amžinosiomis vertybėmis, žmogus be atvangos turi kentėti metodiškai apskaičiuotus smūgius, besisten-giant žūtbūt neleisti jam likti savi-mi. Antai aš esu sukūręs šeimą - esu laimingas tėvas, laimingas su-tuoktinis. Tačiau vos „pasigyriau“ apie tai virtualioje erdvėje, tuojau buvau suniekintas, adrabstytas purvais, išvadintas ribotu žmogumi, naciū, homofobu...

Amžina vaikų teisė yra manyti, kad jie - randami kopūstuose, tik liūdna, jog šiais laikais jie negali įsivaizduoti jokių kitokių kopūstų, kaip tik „briuselinus“. Esu įsitikinęs, kad, gilėliau pasikapsčius po tuos „briuselinų“ kopūstų laukus, nesunkiai atrastume ten ir tokių „netyčių“, kurie nedviprasmiškai skelbia: „Skaldyk ir valdyk“.

Todėl ir laikau vienu svarbiausių uždavinių savajai kartai pasiekti, kad organizuotos jėgos, vadinančios save „tolerantiškais“, nemėgintų iškreipti visuomenės stuburo ir apsimetusias skriaudžiamaisiais neprimetintų likusiai visuomenės daliai savos diktatūros. Juk negalima skanduojant savąsias teises pamiršti, kad ir kiti jų turi. Deja, turiu pripažinti, kad „tolerancijos“ gynėjai - labai netolerantiški žmonės.

- Minėjai, ką į klausimą „Kas tu toks?“ atsakydavai būdamas ketverių. Įdomu būtų išgirsti, ką atsakai šiandien - būdamas sąmoningu tolerantiškos visuomenės nariu?

- Tą patį: esu lietuvis. Nors su liūdesiu turiu pripažinti, kad šiandien šiam atsakymui reikia nepalyginti daugiau drąsos nei anuomet. Žodžiai „esu lietuvis“, kaip ir „esu krikščionis“, kaip ir „esu sukūręs tradicinę šeimą“, kaip ir „motinos meilė neturi analogų“, dabartiniame „tolerancija“ ženkliname laike daug ką papiktina. Nors nuoširdžiai nepajėgiu suprasti kuo.

Kultūros gi nenusipirksi

Nepasakysi, kad kultūros Lietuvoje apskritai nėra. Yra. Į spektaklius teatruose bilietai ne visada lengva prasibrauti (ypač kai scenoje ribiai keikiamasi arba mėtomasi išmatomis). Ir į šiuolaikinio meno parodą ne visada lengva prasibrauti (ypač kai demonstruojami negyvų žmonių kūnai). Ir televizorius žiūrovai aplipę (ypač kai kas nors bando šokti ar žmonos ieškoti). Nuolat girdime, kad kitokiai kultūrai pinigų trūksta, nėra. Ar tikrai?

dešinės ar iš kairės, - nusitemti gabaliuką ir į savo urvą. Tai nėra sistema. Kaip kaimyninės valstybės susitvarkė finansus su Europos Sąjungos parama per praėjusį finansinį laikotarpį, taip ir mes 2014-2020 metais tą turime padaryti ir skirti kultūrai krepšelį. Kalbu apie kokius 3 mlrd. litų. Turint omenyje paveldą, visą infrastruktūrą, visas programas tai nėra didelė pinigai, juo labiau kad kitos sritys jau buvo pamaitintos gana sočiai.

Jei kalbame apie biudžetinį finansavimą, aišku, kad valstybė šiandien nėra pajėgi pakankamai skirti finansų kultūros poreikiams, infrastruktūrai. Pvz., 60 savivaldybių kultūros objektams - muziejams, bibliotekoms, kultūros centrams ir jų investicinėms reikmėms, tai yra rekonstrukcijai arba naujoms statyboms, - metams skiriama šiek tiek daugiau nei 19 mln. litų, t.y. tiek, kiek užtektų išasfaltuoti 19 kilometrų kelio.

Tai nėra normalu. Todėl atsižvelgdamas į valstybės galimybes sakau: visiškai išnaudokime europinę paramą ir iš tų 30 mlrd., kuriuos gausime per ateinančius septynerius metus, bent 10 proc. skirkime kultūrai kaip praeities skolą ir žiūrėdami į ateitį. Tada mes daugumą susitvarkysime. Ypač tai pasakytina apie paveldą, nes paveldas gali sunykti negrįžtamai ir jokiais milijardais jo nebeprickelsime iš nebities. Todėl tą turime daryti šiandien arba jau turėjome daryti vakar.

G.JAKAVONIS: Kultūrai turi būti skiriamas išskirtinis prioritetas, kultūra yra tas dalykas, kuris atspindi tautą.
Š.BIRUTIS: Manau, kad situacija yra taisytina ir pirmiausiai vadovybos prasme. Minėjau, kad kultūros politika yra viena iš valstybės politikos sudedamųjų dalių, todėl principai, kaip ji įgyvendinama, yra tie patys kaip ir kiekvienoje srityje. Dėl šių principų nesilaikymo kultūra lieka nustumta. Todėl būtina padaryti sistemą aiškia, nes sistemos formuojant kultūros politiką šiandien taip pat, deja, nėra. Pradai, sakyčiau, yra geri, Lietuvos kultūros kaitos gairės - iš tikrųjų gana solidus dokumentas, kuriame sudėti akcentai, mano manymu, yra tikrai neblogi.

G.JAKAVONIS: Kai bandoma įvertinti globalizacijos pliusus ir minusus, pirmiausia įvardijama, kad globalizacijos procesas yra smūgis nacionalinei kultūrai, ypač mažų valstybių.

Įsivyravo diletantų kultūra, popsas tapo valstybės kultūros politikos reikšmingiausia dalimi

L.KLIMKA: Kodėl mes prieš 22 metus atkūrėme valstybę, tautinę valstybę? Atsakymas akivaizdus, kad išsaugotume tautos kultūrą, kad ji turėtų gyvastį, ateitį, perspektyvą, kad mūsų vaikai nau-

dotųsi tautos sukurtu paveldu, kalbėtų lietuviškai, anūkai tą patį darytų ir t.t. Tai ir yra pagrindinė valstybės funkcija, nes visas kitas funkcijas galėjome turėti net ir būdami Sovietų Sąjungoje. Sveikatos apsauga, mokyklas, viską mes turime kaip normali žmonių visuomenė. Bet vieno, ko neturėjome, tai savo tautinės kultūros perspektyvos. Tai mus ir vedė į tautinės valstybės atkūrimą.

Projektui VEKS išleista 0,5 milijardo ir kur tie pinigai prapuolė, niekas nesiaiškina

Krescencijus STOŠKUS
Filosofas

Įvardijus pagrindinę funkciją aiškėja ir santykis su globalizacija. Pavyzdžių kiek tik nori: eidami Gedimino prospektu nuo Seimo iki Katedros aikštės rasime tik du lietuviškus pavadinimus - tai „Nerininga“ ir „Avilys“, - o visos kitos picerijos ir barai... Kartais pagalvoji, kur tu esi - Dubline, Londone ar Vilniuje. Tautinių spalvų negalime prarasti, tad nuo mokyklos, nuo darželio, nuo šeimos turėtų būti formuojami šie svarbūs mūsų kultūros atečiai prioritetai.

Mes neblogai sprendžiame kai kuriuos profesionaliosios kultūros dalykus, labai nužlugino šiomis dienomis atidaryta Vilniaus universiteto biblioteka. Bet nepraraskime buitinės kultūros, kuri labai ryškiai reprezentuoja mūsų kraštą. Bus Kaziuo mugė, ten matysime meninių akcentų, visą infrastruktūrą, kuri gražiai reprezentuotų mūsų etninę kultūrą. Sunkiai ko-

vojome, kad geriausi meistrai galėtų išpirkti leidimus prekiauti garbijoje vietoje ir tų erdvių neužpildytų kinų kičias. Man atrodo, kad daug bėdų kyla dėl atskirų institucijų nesuskal-

bėjimo, kiekviena sritis tarsi sava kunigaikštystė. Pvz., kokiame nors miestelyje šventę rengia kultūros centras, mokykla visiškai nedalyvauja, mokykla rengia šventę, kultūrininkai sako: ne mūsų pupos, ne mūsų kiaušelis. Labai daug tokių atvejų.

Š.BIRUTIS: Man ypač didelį nerimą kelia tai, kad ir tuos europinius pinigus - nors tai yra mūsų pinigai, nes jeigu mes juos lei-

statyboms, dalis parko jau užstatyta ir iš tos romantiškos puikioms miestelyje šventę rengia kultūros centras, mokykla visiškai nedalyvauja, mokykla rengia šventę, kultūrininkai sako: ne mūsų pupos, ne mūsų kiaušelis. Labai daug tokių atvejų.

statyboms, dalis parko jau užstatyta ir iš tos romantiškos puikioms miestelyje šventę rengia kultūros centras, mokykla visiškai nedalyvauja, mokykla rengia šventę, kultūrininkai sako: ne mūsų pupos, ne mūsų kiaušelis. Labai daug tokių atvejų.

statyboms, dalis parko jau užstatyta ir iš tos romantiškos puikioms miestelyje šventę rengia kultūros centras, mokykla visiškai nedalyvauja, mokykla rengia šventę, kultūrininkai sako: ne mūsų pupos, ne mūsų kiaušelis. Labai daug tokių atvejų.

G.JAKAVONIS: Vis dėlto kokios didžiausios problemos, į kurias reikėtų kreipti finansus, skirti didžiausią dėmesį?

G.KAZIMIERĖNAS: Tų kultūros problemų susikaupė tiek daug, kad net sunku apsispręsti, nuo kurio galo pradėti. Vykto keturi kongresai, ten tiesiog fundamentaliai tos problemos buvo susistemintos ir surašytos, lieka tik atsiverti medžiagą ir pradėti dirbti darba. Deja, to darbo iki šiol taip ir nebuvo pradėta dirbti. Iki šio laiko visi ministrai daugiau imitavo susitūpinimą kultūra, užuot iš tikrųjų rūpinęsi, kaip suvokti kultūros žmonėms kylančias problemas.

Tai todėl labai malonu iš mūsų naujo ministro girdėti pasiryžimą mąstyti apie sistemą. Jeigu man būtų leista pasakyti savo nuomonę apie kultūrą, pradėčiau visai ne nuo pinigų. Tai nėra pagrindinė problema, kuri pjauna kultūrą. Pirmiausia tai yra požiūris į kultūrą. Kuriant valstybę turi būti suformuota ideologinė vertikali ašis. O kas formuoja tą vertikalę? Politika, partijos savo ideologija, Bažnyčia ir kultūra.

Partijos, kaip mes žinome, nutolusios nuo ideologijos ir, deja, visiškai iškirnta iš to žaidimo ir vertybių vertikalės neformuoja. Joms dar reikia susivokti, kas yra partijos programa, kas yra konservatorių partijos programa, kas yra socialdemų ir t.t. Savo darbą dirba Bažnyčia, padėkokiame jai. Lieka kultūra, kuri yra nemazas instrumentas formuojant ir kuriant valstybę, be šito mes nieko nepadarysime.

Pažiūrėkime, koks vyksta informacinis ideologinis karas, koį spaudimą daro aplinkinės valstybės, kurios, visai neaukštintiškai nusiteikusios mūsų atžvilgiu, tik ir laukia momento. Kultūra formuoja mūsų dvasinę stiprybę, valstybės prasmes, dvasią, jeigu tai suvoki, tada supranti, kad kultūra yra instrumentas, kuris galbūt svarbesnis negu kokios nors įėjainės pastatymas arba skalūnų žvalgyba.

Svarbiausia yra ne pinigų kiekis, o sistema. Deja, iki šiol ministerija ir valdžia arogantiškai nekreipia dėmesio į kultūros visu-

menės, šviesesnių galvų siūlymą susisteminti kultūros organizavimą. Kultūros kongreso idėjos buvo atmetos ne todėl, kad buvo prastos, - buvo apskritai atiesta sisteminimo idėja. Tai liudija kuklų mūsų kultūros žmonių ir politikų mentaliteta. Žinoma, sunku pažvelgti į visumą, kaip gali būti susisteminta kultūra, jeigu apskritai valstybėje nėra sistemos. Bet energetika susisteminta.

Trumpai kalbant, kultūros visuomenė norėtų dalyvauti formuojant kultūros sistemą, politiką, nustatant prioritetus, nes, mano nuomone, kad ir koks būtų puikus ministras, vis tiek nekorektiška yra iš vieno kabineto formuoti visos valstybės prioritetų, vienas žmogus nepajėgus tai padaryti. Tai buvo įmanoma tik tarybiniais laikais. Todėl kultūros žmonės ir siūlo: suformuokime tokią sistemą, kad joje galėtų dalyvauti kultūros visuomenė kolegialiai, aptarę atsakomybės našta ir formas, mechanizmą, kaip visa tai vyksta. Pradėkime dirbti struktūriškai, ne padrikai, nes visi pavargo nuo aimanavimų.

Apie šias pastangas prabilo ministras. Taigi turi būti kalbama ne apie pinigų kiekį, bet ir apie kultūros turinį. O ką mes remiame, kokias vertybes finansuojame valstybės vardu, kokius kultūros reiškinius skatiname valstybės vardu? Kad neišeitų taip, kad menininkas savo kirminiu teškia antausį Lietuvai, o mes už tą antausį jam - Nacionalinę premiją. Deja, taip būna.

Dar viena problema - tai įsigalintis popsas. Popsinė kultūra įsikverbė į valstybės politiką, valstybė, deja, remiasi popsu, o ne klasiškinės, etninės kultūros vertybėmis. Tai didžiulė problema ir tai susiję su liberaliomis pažiūromis tik pinigai, reitingai, tai, ką moka televizijos žiūrovas, už ką palaiko pinigus, tą ir daro.

Naujas pavyzdys, čia panelė kalbėjo, - statysime didžiausią pasaulyje skulptūrą. Mums dabar trūksta didžiausios pasaulyje skulptūros! Turi meninę idėją, ta idėja turi padiktuoti formatą, nuo priklauso ir mastelis. Tai yra nuostaba popso pavyzdys. Ir ką jūs manote? Tikrai atsiras savivaldybėje, koks nors Ostapas Benderis, kuris parems tą Vasukių projektą, tada atsiras keli benderiai skulptoriai, ir jokių problemų.

Mes gyvename fantastiškame mieste, ir tų jaunų žmonių galvose visiškai nesukirba mintis, kaip nesugadinti Vilniaus peizažą, kam Vilniui reikalingas toks monstras. Jeigu statai mieste, tai reikia suderinti su miestiečiais, nes tai ne tavo privatus kiemas, tai yra miesto. Štai iki ko mes nusiritome. Jeigu tai būtų Balandžio 1-osios pokštas, suprasčiau, bet tai vyksta vasario mėnesį. Vadinasi, mūsų kultūra yra nesibaigiantis šou.

Atrodo, kad Lietuva tiek daug dėmesio skiria kultūrai, tiek laidų, šokio konkursai, bet šoka vien ponutės. Kiek galima žiūrėti į diletantus, tegu jie lavinasi, bet kam lišti ir televiziją? Ir visas tas maršalas formuoja, t.y. gadina, skonį. Europos čempionė „Žuvėdrai“ nekiriama nė pusvalandžio, o čia išsistemis savaitėmis dusina, dusina.

Kitaip sakant, įvyko kultūrinė revoliucija, įsivyravo diletantų kultūra, popsas tapo valstybės kultūros politikos reikšmingiausia dalimi. Klasiškinė kultūra nustumta į šalį, reikia iš naujo aiškinti, kas yra Gudaitis, niekaip negalima išsiskirti, kad A.Gudaičio muziejus Lietuvai yra svarbiau negu Guggenheimas, nes kas kabos Guggenheimo muziejuje

menės, šviesesnių galvų siūlymą susisteminti kultūros organizavimą. Kultūros kongreso idėjos buvo atmetos ne todėl, kad buvo prastos, - buvo apskritai atiesta sisteminimo idėja. Tai liudija kuklų mūsų kultūros žmonių ir politikų mentaliteta. Žinoma, sunku pažvelgti į visumą, kaip gali būti susisteminta kultūra, jeigu apskritai valstybėje nėra sistemos. Bet energetika susisteminta.

Trumpai kalbant, kultūros visuomenė norėtų dalyvauti formuojant kultūros sistemą, politiką, nustatant prioritetus, nes, mano nuomone, kad ir koks būtų puikus ministras, vis tiek nekorektiška yra iš vieno kabineto formuoti visos valstybės prioritetų, vienas žmogus nepajėgus tai padaryti. Tai buvo įmanoma tik tarybiniais laikais. Todėl kultūros žmonės ir siūlo: suformuokime tokią sistemą, kad joje galėtų dalyvauti kultūros visuomenė kolegialiai, aptarę atsakomybės našta ir formas, mechanizmą, kaip visa tai vyksta. Pradėkime dirbti struktūriškai, ne padrikai, nes visi pavargo nuo aimanavimų.

Apie šias pastangas prabilo ministras. Taigi turi būti kalbama ne apie pinigų kiekį, bet ir apie kultūros turinį. O ką mes remiame, kokias vertybes finansuojame valstybės vardu, kokius kultūros reiškinius skatiname valstybės vardu? Kad neišeitų taip, kad menininkas savo kirminiu teškia antausį Lietuvai, o mes už tą antausį jam - Nacionalinę premiją. Deja, taip būna.

Dar viena problema - tai įsigalintis popsas. Popsinė kultūra įsikverbė į valstybės politiką, valstybė, deja, remiasi popsu, o ne klasiškinės, etninės kultūros vertybėmis. Tai didžiulė problema ir tai susiję su liberaliomis pažiūromis tik pinigai, reitingai, tai, ką moka televizijos žiūrovas, už ką palaiko pinigus, tą ir daro.

Naujas pavyzdys, čia panelė kalbėjo, - statysime didžiausią pasaulyje skulptūrą. Mums dabar trūksta didžiausios pasaulyje skulptūros! Turi meninę idėją, ta idėja turi padiktuoti formatą, nuo priklauso ir mastelis. Tai yra nuostaba popso pavyzdys. Ir ką jūs manote? Tikrai atsiras savivaldybėje, koks nors Ostapas Benderis, kuris parems tą Vasukių projektą, tada atsiras keli benderiai skulptoriai, ir jokių problemų.

Mes gyvename fantastiškame mieste, ir tų jaunų žmonių galvose visiškai nesukirba mintis, kaip nesugadinti Vilniaus peizažą, kam Vilniui reikalingas toks monstras. Jeigu statai mieste, tai reikia suderinti su miestiečiais, nes tai ne tavo privatus kiemas, tai yra miesto. Štai iki ko mes nusiritome. Jeigu tai būtų Balandžio 1-osios pokštas, suprasčiau, bet tai vyksta vasario mėnesį. Vadinasi, mūsų kultūra yra nesibaigiantis šou.

Atrodo, kad Lietuva tiek daug dėmesio skiria kultūrai, tiek laidų, šokio konkursai, bet šoka vien ponutės. Kiek galima žiūrėti į diletantus, tegu jie lavinasi, bet kam lišti ir televiziją? Ir visas tas maršalas formuoja, t.y. gadina, skonį. Europos čempionė „Žuvėdrai“ nekiriama nė pusvalandžio, o čia išsistemis savaitėmis dusina, dusina.

Kitaip sakant, įvyko kultūrinė revoliucija, įsivyravo diletantų kultūra, popsas tapo valstybės kultūros politikos reikšmingiausia dalimi. Klasiškinė kultūra nustumta į šalį, reikia iš naujo aiškinti, kas yra Gudaitis, niekaip negalima išsiskirti, kad A.Gudaičio muziejus Lietuvai yra svarbiau negu Guggenheimas, nes kas kabos Guggenheimo muziejuje

menės, šviesesnių galvų siūlymą susisteminti kultūros organizavimą. Kultūros kongreso idėjos buvo atmetos ne todėl, kad buvo prastos, - buvo apskritai atiesta sisteminimo idėja. Tai liudija kuklų mūsų kultūros žmonių ir politikų mentaliteta. Žinoma, sunku pažvelgti į visumą, kaip gali būti susisteminta kultūra, jeigu apskritai valstybėje nėra sistemos. Bet energetika susisteminta.

Trumpai kalbant, kultūros visuomenė norėtų dalyvauti formuojant kultūros sistemą, politiką, nustatant prioritetus, nes, mano nuomone, kad ir koks būtų puikus ministras, vis tiek nekorektiška yra iš vieno kabineto formuoti visos valstybės prioritetų, vienas žmogus nepajėgus tai padaryti. Tai buvo įmanoma tik tarybiniais laikais. Todėl kultūros žmonės ir siūlo: suformuokime tokią sistemą, kad joje galėtų dalyvauti kultūros visuomenė kolegialiai, aptarę atsakomybės našta ir formas, mechanizmą, kaip visa tai vyksta. Pradėkime dirbti struktūriškai, ne padrikai, nes visi pavargo nuo aimanavimų.

Apie šias pastangas prabilo ministras. Taigi turi būti kalbama ne apie pinigų kiekį, bet ir apie kultūros turinį. O ką mes remiame, kokias vertybes finansuojame valstybės vardu, kokius kultūros reiškinius skatiname valstybės vardu? Kad neišeitų taip, kad menininkas savo kirminiu teškia antausį Lietuvai, o mes už tą antausį jam - Nacionalinę premiją. Deja, taip būna.

Dar viena problema - tai įsigalintis popsas. Popsinė kultūra įsikverbė į valstybės politiką, valstybė, deja, remiasi popsu, o ne klasiškinės, etninės kultūros vertybėmis. Tai didžiulė problema ir tai susiję su liberaliomis pažiūromis tik pinigai, reitingai, tai, ką moka televizijos žiūrovas, už ką palaiko pinigus, tą ir daro.

Naujas pavyzdys, čia panelė kalbėjo, - statysime didžiausią pasaulyje skulptūrą. Mums dabar trūksta didžiausios pasaulyje skulptūros! Turi meninę idėją, ta idėja turi padiktuoti formatą, nuo priklauso ir mastelis. Tai yra nuostaba popso pavyzdys. Ir ką jūs manote? Tikrai atsiras savivaldybėje, koks nors Ostapas Benderis, kuris parems tą Vasukių projektą, tada atsiras keli benderiai skulptoriai, ir jokių problemų.

Mes gyvename fantastiškame mieste, ir tų jaunų žmonių galvose visiškai nesukirba mintis, kaip nesugadinti Vilniaus peizažą, kam Vilniui reikalingas toks monstras. Jeigu statai mieste, tai reikia suderinti su miestiečiais, nes tai ne tavo privatus kiemas, tai yra miesto. Štai iki ko mes nusiritome. Jeigu tai būtų Balandžio 1-osios pokštas, suprasčiau, bet tai vyksta vasario mėnesį. Vadinasi, mūsų kultūra yra nesibaigiantis šou.

Atrodo, kad Lietuva tiek daug dėmesio skiria kultūrai, tiek laidų, šokio konkursai, bet šoka vien ponutės. Kiek galima žiūrėti į diletantus, tegu jie lavinasi, bet kam lišti ir televiziją? Ir visas tas maršalas formuoja, t.y. gadina, skonį. Europos čempionė „Žuvėdrai“ nekiriama nė pusvalandžio, o čia išsistemis savaitėmis dusina, dusina.

Kitaip sakant, įvyko kultūrinė revoliucija, įsivyravo diletantų kultūra, popsas tapo valstybės kultūros politikos reikšmingiausia dalimi. Klasiškinė kultūra nustumta į šalį, reikia iš naujo aiškinti, kas yra Gudaitis, niekaip negalima išsiskirti, kad A.Gudaičio muziejus Lietuvai yra svarbiau negu Guggenheimas, nes kas kabos Guggenheimo muziejuje

menės, šviesesnių galvų siūlymą susisteminti kultūros organizavimą. Kultūros kongreso idėjos buvo atmetos ne todėl, kad buvo prastos, - buvo apskritai atiesta sisteminimo idėja. Tai liudija kuklų mūsų kultūros žmonių ir politikų mentaliteta. Žinoma, sunku pažvelgti į visumą, kaip gali būti susisteminta kultūra, jeigu apskritai valstybėje nėra sistemos. Bet energetika susisteminta.

Trumpai kalbant, kultūros visuomenė norėtų dalyvauti formuojant kultūros sistemą, politiką, nustatant prioritetus, nes, mano nuomone, kad ir koks būtų puikus ministras, vis tiek nekorektiška yra iš vieno kabineto formuoti visos valstybės prioritetų, vienas žmogus nepajėgus tai padaryti. Tai buvo įmanoma tik tarybiniais laikais. Todėl kultūros žmonės ir siūlo: suformuokime tokią sistemą, kad joje galėtų dalyvauti kultūros visuomenė kolegialiai, aptarę atsakomybės našta ir formas, mechanizmą, kaip visa tai vyksta. Pradėkime dirbti struktūriškai, ne padrikai, nes visi pavargo nuo aimanavimų.

Apie šias pastangas prabilo ministras. Taigi turi būti kalbama ne apie pinigų kiekį, bet ir apie kultūros turinį. O ką mes remiame, kokias vertybes finansuojame valstybės vardu, kokius kultūros reiškinius skatiname valstybės vardu? Kad neišeitų taip, kad menininkas savo kirminiu teškia antausį Lietuvai, o mes už tą antausį jam - Nacionalinę premiją. Deja, taip būna.

Dar viena problema - tai įsigalintis popsas. Popsinė kultūra įsikverbė į valstybės politiką, valstybė, deja, remiasi popsu, o ne klasiškinės, etninės kultūros vertybėmis. Tai didžiulė problema ir tai susiję su liberaliomis pažiūromis tik pinigai, reitingai, tai, ką moka televizijos žiūrovas, už ką palaiko pinigus, tą ir daro.

Naujas pavyzdys, čia panelė kalbėjo, - statysime didžiausią pasaulyje skulptūrą. Mums dabar trūksta didžiausios pasaulyje skulptūros! Turi meninę idėją, ta idėja turi padiktuoti formatą, nuo priklauso ir mastelis. Tai yra nuostaba popso pavyzdys. Ir ką jūs manote? Tikrai atsiras savivaldybėje, koks nors Ostapas Benderis, kuris parems tą Vasukių projektą, tada atsiras keli benderiai skulptoriai, ir jokių problemų.

Mes gyvename fantastiškame mieste, ir tų jaunų žmonių galvose visiškai nesukirba mintis, kaip nesugadinti Vilniaus peizažą, kam Vilniui reikalingas toks monstras. Jeigu statai mieste, tai reikia suderinti su miestiečiais, nes tai ne tavo privatus kiemas, tai yra miesto. Štai iki ko mes nusiritome. Jeigu tai būtų Balandžio 1-osios pokštas, suprasčiau, bet tai vyksta vasario mėnesį. Vadinasi, mūsų kultūra yra nesibaigiantis šou.

Atrodo, kad Lietuva tiek daug dėmesio skiria kultūrai, tiek laidų, šokio konkursai, bet šoka vien ponutės. Kiek galima žiūrėti į diletantus, tegu jie lavinasi, bet kam lišti ir televiziją? Ir visas tas maršalas formuoja, t.y. gadina, skonį. Europos čempionė „Žuvėdrai“ nekiriama nė pusvalandžio, o čia išsistemis savaitėmis dusina, dusina.

Kitaip sakant, įvyko kultūrinė revoliucija, įsivyravo diletantų kultūra, popsas tapo valstybės kultūros politikos reikšmingiausia dalimi. Klasiškinė kultūra nustumta į šalį, reikia iš naujo aiškinti, kas yra Gudaitis, niekaip negalima išsiskirti, kad A.Gudaičio muziejus Lietuvai yra svarbiau negu Guggenheimas, nes kas kabos Guggenheimo muziejuje

menės, šviesesnių galvų siūlymą susisteminti kultūros organizavimą. Kultūros kongreso idėjos buvo atmetos ne todėl, kad buvo prastos, - buvo apskritai atiesta sisteminimo idėja. Tai liudija kuklų mūsų kultūros žmonių ir politikų mentaliteta. Žinoma, sunku pažvelgti į visumą, kaip gali būti susisteminta kultūra, jeigu apskritai valstybėje nėra sistemos. Bet energetika susisteminta.

Trumpai kalbant, kultūros visuomenė norėtų dalyvauti formuojant kultūros sistemą, politiką, nustatant prioritetus, nes, mano nuomone, kad ir koks būtų puikus ministras, vis tiek nekorektiška yra iš vieno kabineto formuoti visos valstybės prioritetų, vienas žmogus nepajėgus tai padaryti. Tai buvo įmanoma tik tarybiniais laikais. Todėl kultūros žmonės ir siūlo: suformuokime tokią sistemą, kad joje galėtų dalyvauti kultūros visuomenė kolegialiai, aptarę atsakomybės našta ir formas, mechanizmą, kaip visa tai vyksta. Pradėkime dirbti struktūriškai, ne padrikai, nes visi pavargo nuo aimanavimų.

Apie šias pastangas prabilo ministras. Taigi turi būti kalbama ne apie pinigų kiekį, bet ir apie kultūros turinį. O ką mes remiame, kokias vertybes finansuojame valstybės vardu, kokius kultūros reiškinius skatiname valstybės vardu? Kad neišeitų taip, kad menininkas savo kirminiu teškia antausį Lietuvai, o mes už tą antausį jam - Nacionalinę premiją. Deja, taip būna.

Dar viena problema - tai įsigalintis popsas. Popsinė kultūra įsikverbė į valstybės politiką, valstybė, deja, remiasi popsu, o ne klasiškinės, etninės kultūros vertybėmis. Tai didžiulė problema ir tai susiję su liberaliomis pažiūromis tik pinigai, reitingai, tai, ką moka televizijos žiūrovas, už ką palaiko pinigus, tą ir daro.

Naujas pavyzdys, čia panelė kalbėjo, - statysime didžiausią pasaulyje skulptūrą. Mums dabar trūksta didžiausios pasaulyje skulptūros! Turi meninę idėją, ta idėja turi padiktuoti formatą, nuo priklauso ir mastelis. Tai yra nuostaba popso pavyzdys. Ir ką jūs manote? Tikrai atsiras savivaldybėje, koks nors Ostapas Benderis, kuris parems tą Vasukių projektą, tada atsiras keli benderiai skulptoriai, ir jokių problemų.

Mes gyvename fantastiškame mieste, ir tų jaunų žmonių galvose visiškai nesukirba mintis, kaip nesugadinti Vilniaus peizažą, kam Vilniui reikalingas toks monstras. Jeigu statai mieste, tai reikia suderinti su miestiečiais, nes tai ne tavo privatus kiemas, tai yra miesto. Štai iki ko mes nusiritome. Jeigu tai būtų Balandžio 1-osios pokštas, suprasčiau, bet tai vyksta vasario mėnesį. Vadinasi, mūsų kultūra yra nesibaigiantis šou.

Atrodo, kad Lietuva tiek daug dėmesio skiria kultūrai, tiek laidų, šokio konkursai, bet šoka vien ponutės. Kiek galima žiūrėti į diletantus, tegu jie lavinasi, bet kam lišti ir televiziją? Ir visas tas maršalas formuoja, t.y. gadina, skonį. Europos čempionė „Žuvėdrai“ nekiriama nė pusvalandžio, o čia išsistemis savaitėmis dusina, dusina.

Kitaip sakant, įvyko kultūrinė revoliucija, įsivyravo diletantų kultūra, popsas tapo valstybės kultūros politikos reikšmingiausia dalimi. Klasiškinė kultūra nustumta į šalį, reikia iš naujo aiškinti, kas yra Gudaitis, niekaip negalima išsiskirti, kad A.Gudaičio muziejus Lietuvai yra svarbiau negu Guggenheimas, nes kas kabos Guggenheimo muziejuje

menės, šviesesnių galvų siūlymą susisteminti kultūros organizavimą. Kultūros kongreso idėjos buvo atmetos ne todėl, kad buvo prastos, - buvo apskritai atiesta sisteminimo idėja. Tai liudija kuklų mūsų kultūros žmonių ir politikų mentaliteta. Žinoma, sunku pažvelgti į visumą, kaip gali būti susisteminta kultūra, jeigu apskritai valstybėje nėra sistemos. Bet energetika susisteminta.

Trumpai kalbant, kultūros visuomenė norėtų dalyvauti formuojant kultūros sistemą, politiką, nustatant prioritetus, nes, mano nuomone, kad ir koks būtų puikus ministras, vis tiek nekorektiška yra iš vieno kabineto formuoti visos valstybės prioritetų, vienas žmogus nepajėgus tai padaryti. Tai buvo įmanoma tik tarybiniais laikais. Todėl kultūros žmonės ir siūlo: suformuokime tokią sistemą, kad joje galėtų dalyvauti kultūros visuomenė kolegialiai, aptarę atsakomybės našta ir formas, mechanizmą, kaip visa tai vyksta. Pradėkime dirbti struktūriškai, ne padrikai, nes visi pavargo nuo aimanavimų.

Apie šias pastangas prabilo ministras. Taigi turi būti kalbama ne apie pinigų kiekį, bet ir apie kultūros turinį. O ką mes remiame, kokias vertybes finansuojame valstybės vardu, kokius kultūros reiškinius skatiname valstybės vardu? Kad neišeitų taip, kad menininkas savo kirminiu teškia antausį Lietuvai, o mes už tą antausį jam - Nacionalinę premiją. Deja, taip būna.

Dar viena problema - tai įsigalintis popsas. Popsinė kultūra įsikverbė į valstybės politiką, valstybė, deja, remiasi popsu, o ne klasiškinės, etninės kultūros vertybėmis. Tai didžiulė problema ir tai susiję su liberaliomis pažiūromis tik pinigai, reitingai, tai, ką moka televizijos žiūrovas, už ką palaiko pinigus, tą ir daro.

Naujas pavyzdys, čia panelė kalbėjo, - statysime didžiausią pasaulyje skulptūrą. Mums dabar trūksta didžiausios pasaulyje skulptūros! Turi meninę idėją, ta idėja turi padiktuoti formatą, nuo priklauso ir mastelis. Tai yra nuostaba popso pavyzdys. Ir ką jūs manote? Tikrai atsiras savivaldybėje, koks nors Ostapas Benderis, kuris parems tą Vasukių projektą, tada atsiras keli benderiai skulptoriai, ir jokių problemų.

Mes gyvename fantastiškame mieste, ir tų jaunų žmonių galvose visiškai nesukirba mintis, kaip nesugadinti Vilniaus peizažą, kam Vilniui reikalingas toks monstras. Jeigu statai mieste, tai reikia suderinti su miestiečiais, nes tai ne tavo privatus kiemas, tai yra miesto. Štai iki ko mes nusiritome. Jeigu tai būtų Balandžio 1-osios pokštas, suprasčiau, bet tai vyksta vasario mėnesį. Vadinasi, mūsų kultūra yra nesibaigiantis šou.

Atrodo, kad Lietuva tiek daug dėmesio skiria kultūrai, tiek laidų, šokio konkursai, bet šoka vien ponutės. Kiek galima žiūrėti į diletantus, tegu jie lavinasi, bet kam lišti ir televiziją? Ir visas tas maršalas formuoja, t.y. gadina, skonį. Europos čempionė „Žuvėdrai“ nekiriama nė pusvalandžio, o čia išsistemis savaitėmis dusina, dusina.

Kitaip sakant, įvyko kultūrinė revoliucija, įsivyravo diletantų kultūra, popsas tapo valstybės kultūros politikos reikšmingiausia dalimi. Klasiškinė kultūra nustumta į šalį, reikia iš naujo aiškinti, kas yra Gudaitis, niekaip negalima išsiskirti, kad A.Gudaičio muziejus Lietuvai yra svarbiau negu Guggenheimas, nes kas kabos Guggenheimo muziejuje

menės, šviesesnių galvų siūlymą susisteminti kultūros organizavimą. Kultūros kongreso idėjos buvo atmetos ne todėl, kad buvo prastos, - buvo apskritai atiesta sisteminimo idėja. Tai liudija kuklų mūsų kultūros žmonių ir politikų mentaliteta. Žinoma, sunku pažvelgti į visumą, kaip gali būti susisteminta kultūra, jeigu apskritai valstybėje nėra sistemos. Bet energetika susisteminta.

Trumpai kalbant, kultūros visuomenė norėtų dalyvauti formuojant kultūros sistemą, politiką, nustatant prioritetus, nes, mano nuomone, kad ir koks būtų puikus ministras, vis tiek nekorektiška yra iš vieno kabineto formuoti visos valstybės prioritetų, vienas žmogus nepajėgus tai padaryti. Tai buvo įmanoma tik tarybiniais laikais. Todėl kultūros žmonės ir siūlo: suformuokime tokią sistemą, kad joje galėtų dalyvauti kultūros visuomenė kolegialiai, aptarę atsakomybės našta ir formas, mechanizmą, kaip visa tai vyksta. Pradėkime dirbti struktūriškai, ne padrikai, nes visi pavargo nuo aimanavimų.

Apie šias pastangas prabilo ministras. Taigi turi būti kalbama ne apie pinigų kiekį, bet ir apie kultūros turinį. O ką mes remiame,

Atlanto nugalėtojų testamentas

Stepono Dariaus ir Stasio Girėno gyvenimas ir didvyriškas žygis - didelis įvykis lietuvių tautos istorijoje. Jokia tautinė šventė, joks politinis tautos laimėjimas ar pralaimėjimas arba pavojus Lietuvos valstybei taip nesukrėtė tautos dvasios. 1933 m. liepos 17 d. gedulu apsigaubęs rytas virto nauja mūsų gyvenimo aušrine. Tautos išminties ir tvirtybės tiltu šiandien mums gali tapti narsių Atlanto nugalėtojų testamentas. Šią vasarą minėsime drąsių lakūnų žygdarbio 80-ąsias metines.

Kas grūdino pasiryžimą skristi?

Didžią narsių lakūnų lietuviybės dvasią ugde ir grūdino Nepriklausomybės karas ir kiti pavojai Lietuvos laisvei. S.Darius nuolat rūpinosi Lietuvos likimu. Tai jis įrodė savo darbais. Tik Lietuvoje patirti skaudūs smūgiai dar labiau užgrūdino dirbti, aukotis tautos labui. S.Girėnas buvo labai kuklus, ramus jaunuolis. Anksčiau netekęs tėvų, sugebėjo eiti doros keliu - siekti mokslo, troško savo lakūno mechaniko patyrimą skirti Lietuvai.

S.Dariaus ir S.Girėno sumanymas skristi per Atlantą nustebino lietuvių visuomenę. Vieni abejingai žiūrėjo į tai, kiti netikėjo jų sugebėjimais, tretieji net juokėsi iš to sumanymo. Atsirado ir tokių, kurie talkino lakūnams, rėmė jų žygi. Matydamas kliūtis, S.Darius ragino pasitikėti jo, kaip Lietuvos karininko, garbe. Atsisakęs savo sesers paramos, jis pasiryžo parodyti, ką gali lietuvių darbštumas ir kilnus pasiryžimas. 1927 m. Kaune S.Darius išlydėjo tik būrelis draugų, o 1933 m. vasarą pasitiko gedinti tauta. Petro Jurgėlo dokumentinėje knygoje „Sparnuoti lietuviai Darius ir Girėnas“, išleistoje 1935 m. Čikagoje, rašoma: „S.Darius ir S.Girėnas buvo dvi lietuviybės ugnį nešusios ir tragediją išgyvenusios asmenybės. Jie nugalėjo didelę moralinę audrą Amerikos žemynė ir atmosferinę audrą viršum Atlanto vandenyno“. Didį žygdarbį, reikšmingą visai tautai, įvykdė inteligentas karininkas ir mažamokslis mechanikas-karys. Tai pavyzdys, kai skirtingo išsilavinimo lietuviai gali pasiaukojamai dirbti savo tautai.

S.Dariaus ir S.Girėno testamentas

MES SKRISIME Į LIETUVĄ!

Lietuvių tauta laukia iš savo sūnų ir drąsesnių žygių. Būtinai reikia ir jos sūnums prisidėti prie bendro darbo - tirti dar mažai žinomas Žiemų Atlanto vandenyno oro sroves, taip pat naujai išrastas navigacijos būdus ir priemones pritaikyti kasdieniniams reikalams. Mes, gyvendami tokiais laikais, kada oras stengiamasi panaudoti žmonijos reikalams, laikome savo pareiga tautos vardu tą darbą garbingai atlikti.

Jaunoji Lietuva! Tavo dvasios įkvėpti, mes stengiamės tą pasirinktą uždavinį įvykdyti. Mūsų pasisekimas tegu sustiprina Tavo dvasią ir pasitikėjimą savo jėgomis ir gabumais! Bet jei Neptūnas ar galingasis audrų Perkūnas ir mums bus rūstus - pastos mums kelią į Jauną Lietuvą ir pašauktų LITUANIKA pasave, - tada Tu, Jaunoji Lietuva, turėsi iš naujo ryžtis, aukotis ir pasirengti naujam žygiui, kad audringųjų vandenynų dievai būtų patenkinti Tavo pastangomis, pasiryžimu ir nekviestų Tavęs į Didį Teismą.

LITUANIKOS laimėjimas tegu sustiprina jaunųjų Lietuvos sūnų dvasią ir įkvepia juos naujiems žygiams.

LITUANIKOS pralaimėjimas ir nugrimzdimas į Atlanto vandenyno gelmes tegu auklėja jaunų lietuvių atkaklumą ir ryžtumą, kad Sparnuotas Lietuvis būtinai įveiktų klatingąjį Atlantą Tėvynės Lietuvos garbei!

Tad šį savo skridimą skiriame ir aukojame Tau, Jaunoji Lietuva!

Tą didįjį bandymą pradėsime, tikėdami Dangaus palaimos!

► Stepas Darius

► Stasys Girėnas

bet brangia kaina - savo žūtimi jau perskridus Atlantą...

Lietuva - praeities ir dabarties didvyrių žemė

Ar šiandien lietuvių tauta gali ramiai žiūrėti į savo ateitį? Tėvynės meilė - ne skambūs žodžiai. Tai aukštas ir kilnus idealas, dėl kurio sunkiai dirbama kasdien. Dideli žygiai vykdomi ir aukojama gyvybė. Lakūnų diegtam idealizmui šiandien vėl reikia skinti kelią naikinant nepasitikėjimą savais, pavydą, negailestingumą. Tai ilgo vergavimo svetimiems pasekmė. Dabar mus gali stiprinti pasitikėjimas savo tauta, jos šviesia ateitimi. Tačiau šį pasitikėjimą turime pelnyti konkrečiais darbais. Geriau mažai, konkretūs darbai negu didelės ir nereališkos svajonės. Savo žygdarbiu S.Darius ir S.Girėnas troško parodyti, kaip reikia Tėvynę Lietuvą mylėti, jai aukotis nepaisant pavojų, kėlė drąsių žygių būtinybę dabartyje. Didžiausiu savo žygiu lakūnai vaizdavo Atlanto perskridimą. Ką šiandien galime padaryti, kad Tėvynė būtų garsi savo darbais?

Aukščiausiu Lietuvos ordinu - Vyčio Kryžiumi - apdovanojami tik per karą Tėvynės gerovei narsumu arba svarbiu žygiu nusipelnę didvyriai - karžygiai. Lietuvos prezidentas Antanas Smetona įvertino lakūnų žygdarbį ir skyrė jiems aukščiausią apdovanojimą. Taip S.Darius ir S.Girėnas buvo paskelbti tautos karžygiais.

Garsiam lietuvių skulptoriui Broniui Pundziui gimė idėja iškalti LITUANIKOS lakūnų S.Dariaus ir S.Girėno bareljefus bei jų testamentą žodžius lietuvių tautai.

Lakūnų bareljefus ir testamentą žodžius 1943 m. vidurvasarį, slapta per 180 dienų, iškalė skulptorius 10-ųjų skrydžio metinių proga. Paminimą lakūnams Atlanto nugalėtojams skulptorius buvo parengęs dar anksčiau ir planavo, kad jis stovės Kaune. Tačiau dėl Antrojo pasaulinio karo darbai sustojo. Už šią temą skulptorių persekiojo vokiečiai. Galiausiai skulptorius B.Pundzius narsių lakūnų bareljefus iškalė Anykščių rajone ant Puntuko akmens. Ir šiandien tai primena mums S.Dariaus ir S.Girėno žygdarbį garsinant tautą.

Parengė Birutė BRAZAUSKIENĖ

Kodėl buvo būtinas testamentas?

Istorija liudija, kad kitų tautų lakūnai neparašė testamentą savo tautai, arba neteko girdėti, kad aukotų savo skrydžius per kurį nors vandenyną. S.Darius ir S.Girėnas savo skrydį per Atlantą aukojo jaunajai

Lietuvai, tikėjo tautos šviesia ateitimi. Iš pradžių į Tėvynę sumanė žėtis tik skridimo rėmėjų sąrašą. Pamatę abejingumą iš pasiturinčių tautiečių, patyrė, kad lietuviams dar labai trūksta vienybės, patriotiškumo, idealizmo, nutarė sukurti jaudinantį

tekstą visai tautai, ypač jaunimui. Tuomet pasaulis labai palankiai, nuširdžiai kalbėjo ir rašė apie lietuvių tautą ir jos lakūnus, sumaniusius skristi per Atlanto vandenyną. S.Darius ir S.Girėnas sakė: „Mes pagarsinsime Lietuvą!“ Lakūnai tai atliko,

► Skulptoriaus Broniaus Pundziaus sukurtas LITUANIKOS lakūnų S.Dariaus ir S.Girėno bareljefas

Vertybė gali būti:

- ⊗ ŽMOGUS – AMŽININKAS
- ⊗ ŽMOGUS – ISTORINĖ ASMENYBĖ
- ⊗ ISTORINIS FAKTAS
- ⊗ REIŠKINYS, GARSINANTIS LIETUVĄ
- ⊗ DAIKTAS, OBJEKTAS

Surinkime, įvardykime ir išsaugokime tai, kas vertinga ir brangu! Siųskite savo istorijas, o mes pasistengsime, kad apie jas išgirstų visa LIETUVA.

www.respublikosvertybes.lt

